

Szerkesztési iroda:

ári-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmontetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petit sor egy soros hirdetésnél 6 kr., a minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyit-tér sora 15 kr.

Arad, július hó 14.

(*) A nyári hónapokat, midőn azon „paucapientia”-nak is, melylyel a világ állítólag kormányoztatik, magasbra röptére a meleg időjárás nyomasztólag hat: nemcsak a divatvilág, hanem a politikában is egész jogosultban neveztek el a „holt” vagy költőiebben a savanyu ugorka idényének. A diplomácia nagy és kis augurjai, legalább látszatra, a „beatus ille, qui procul negotiis” — örök szépségű mondás gyakorlati alkalmazásában keresnek ilyenkor szorakozást, s legfeljebb egy vagy másik vízzé vált fürdői találkózást vetnek oda a „friss” politikai események után vágyó közönségnek, mint egy konzul a vizenyős combinatiók tárgyául.

Azonban, nehogy csakis a magasabb külpolitika vagy inkább jelenlegi politikálansággal láttassunk foglalkozni akarni, hagyjuk inkább ezt, a helyzet fenebb adott rövid jellemzése után érintetlenül, s tekintünk inkább körül saját tűzhelyünk közvetlen környékén.

Ha a hivatalos lapban hozott hivatalos közleményeket számról-száma figyelemmel kísérjük, s tudomást veszünk a más lapok által közölt, azon többé-kevésbbé authenticus hírekről is, melyek kormányunk működésére vonatkoznak: azt kell constálnunk, hogy nálunk csakis a parlament élvezi a politikai holt-idény szünetét, a kormány ellenben, hogy a delegatiók sok, vizet épen nem zavaró fáradozásait érintetlenül hagyjuk, — erősen dolgozik.

A minisztertanácsokban nagy dolgok felelt értekeznek, s el is készítik már, vagy előkészítik azon intézkedéseket, melyekkel a meghozott törvények, nevezetesen az országos törvénykezés és a helyhatóságok rendezése látta napvilágot.

Ez azonban, ha a fenebb érintett híreknél hihetünk, csak egy részét adja a kormány munkásságának. Legelőször ugyanis ezenkívül az országos költségvetésnek őszig, midőn az országgyűlés elé kell azt terjeszteni, — leendő összeállítás ad sok dolgot, pedig emellett a kormány még új törvényjavaslatok kidolgozásával is foglalkozik. Ilyenek lennének: A választási-törvény módosítása, a testvér főváros Buda és Pest egyesítése, az országos rendszet behozása és egyesületi-jog szabályozására vonatkozó s állítólag munkába, és a minisztertanács napirendjére felvett törvényjavaslatok.

A kormánykörök e nagymérvű tevékenysége magában véve igen dicséretes, és ha ennek a kívánt eredménye megleend, mindenesetre a politikai és anyagi téren sokban fogja hátramaradni közérdekeinket előmozdítani.

Tudvalevőleg azonban országunknak egy más téren is, mely szintén nagyon, de nagyon parlagon hever, — értjük a szellemi-művelődés terén ideje volna valamit felmutatnia. Hogy mennyi reformot kellene itt életbe léptetni, arról akár ne is szólunk, hisz minden lépten-nyomon hiányok és fogyatkozásokra kell bukkannunk.

Itt van legelőször is a vallási-ügy, az állam és hitfelekezetek közt fenállható viszonyoknak, továbbá a kath. egyház törvénykezési jogkörének végleges szabályozása. Jól emlékeztetünk, hogy már sok idővel eelőtt, mindjárt az alkotmányos aera elején, mennyi zajt csaptak e kérdésekből; mennyit irtak és beszéltek a kath. autonómia rendezése, a vallásszabadság kimondása, a polgári házasság behozásáról, — hogy szinte azt kellett gondolnunk, miszerint minden csak úgy rohamosan keresztül fogunk a kívánt célhoz eljutni. Sok zaj — és kevés, mondhatnók semmi eredmény. Mindez erősen tollra és szájra kapott dolgok feledésbe merültek, s egyetlen lépést, de még készülődést sem jelezhetünk az azon uton

való előhaladásra, mely e téren a kielégítő megoldáshoz vezethetne el.

Ott van továbbá a közép és a magasabb oktatás ügyének újjászervezése, — ez is csak pium desiderium. Pedig ha már oly erélylyel és fáradhatlan buzgalommal adja neki magát a kormány a politikai és anyagi reformok keresztvitelének, nem kellene legalább egészen háttérbe szorulni engednie azokat, melyek megoldásához nem is oly nagyon nagy újjászervező tehetség, mint inkább a civilisató vívmányainak kellő méltatása és erélyesen életbeléptetése szükséges.

Nagyon kíváncsok volna, ha nálunk egyes, főleg a társadalmi viszonyok alakulására döntő hatást gyakorolható szellemi-művelődési kérdések nem csak divatszertű eszmék gyanánt, nagy lángot vető és hamar kihaló szalmatüzzel karoltassanak fel, hanem azoknak nemzeti életünkbe leendő átültetésére az ut lankadatlan éberség, szigorú következetesség és határozottsággal készítenék el.

Az „Albina” rosálja, hogy a románok a törvényhatósági tevékenységtől is visszatartják magukat. A hatósági törvény — szerinte — a románokra nézve igen keserű. De épen ezért a még fenmaradt jogteret állva, küzdeni kell a törvény ellen, miként a román nemzet képviselői küzdöttek ellene, még törvényjavaslat korában. Különösen azt ajánlja az idézett lap, hogy törekedjék mindenki a választmányokba bejutni, hogy a hivatalok választásakor minél több szavazat fölött rendelkezhesse. Végül román testvéreire fordulva, így kiált fel: „Ne hagyj magad!” A „Gazetta”-nak egyik brassói vezércikke szerint a románok, a jul. 27-re kitűzött közgyűlésben, a Deák- és Tisza-párttól merőben független nemzeti pártként fognak működni s szavazatukat az igazság s nemzeti egyenlőség mérlegébe vetni. Int, hogy a többi hatóságokban is e czélból hasonló pártok alakuljanak.

Román nemzeti ipar és gazdasági hitelbank alakult az „Albina” című román lap szerint, s már megnyerte a „császári” helybenhagyást is „a magyar kormány által tett minden gondolkodható akadályok daczára.” Hogy csakugyan a fennebbi cím alatt engedélyeztetett-e a bank, azt majd megfogjuk olvasni a hiv. lapból. Az alapszabályokat pedig nem ő Felsőge szokta helybenhagyni, hanem a keresk. minisztérium látja el a törvényes bemutatási záradékkal.

Pest, július 13.

A tegnapi minisztertanács, mint halljuk, a fővárosi rendőrség kérdésével foglalkozott. Elvileg kimondatott, hogy a fővárosi rendőrség az állam által kezeltesse, de oly módon, hogy a fővárosi municipium hozza a rendőri statutumokat, s e statutumokat az állami rendőrség közegei hajtják végre. Elvi fontossága s nagy hordereji intézkedés leend, hogy a rendőrség adminisztratív és igazságügyi része egymástól el legyen különítve, s a rendészeti ítéletek bírói közegek által fognak hozatni. Ezen elv miként leendő keresztvitelét illetőleg még a bel- és igazságügyi miniszterek beható tanácskozásokat fognak tartani, minthogy a kérdéses ügy rendezése mindkettőjük ügykörebe vág.

A városi főispánok kinevezése legközelebb meg fog történni. Ugy halljuk, hogy 15 városi főispán már ő felségének fel is terjesztetett.

Zsilvölgyi közsén-ügy.

Szomorú tapasztalás, írja a „Közponiti vasuti és közlekedési közlöny”, — hogy az osztrák állampályatársulat, mely egy majdan az egész országot átszelő 80 mértföldnyi vasutat bír Magyarországon, hagyományos nézetektől el nem térve, iparunk és kereskedésünket egyaránt sújtó monopolistikus elveit épségben tartja; ott hol egyedül uralkodik — ezen előnyt kitaró szívóssággal kizsákmányolja és hol némi kis versenyzés adja elő magát — ezt domináló helyzetet fogva elfojtani törekedik.

A közsén kétségkívül — az ipar fölvirágzásának fő- és egyáltalán anyagi helyzetünk javulására nélkülözhetetlen tényező.

Evek óta — kísértésként üldöz — és zsiabasztja minden oldalú kifejlődésünket — amaremp: a tüzelőanyaghiánya, tüzelőanyagdrágasága.

Mindenki örömmel értesült az első erdélyi vasut piski-petrozsényi szárnyvonalának kiépítéséről, mert ezen vonal megnyitotta a Zsilvölgy kitűnő minőségű vegmértelhetlenül gazdag közsén bányáit.

Közel egy éve lesz, hogy ezen szárnyvonal megnyílt, — és méltán kérdezhetjük, vajjon minő eredménye volt, ezen bár költséges — de nemzetgazdasági szempontból oly kiváló fontosságu vasutvonalnak?

A felelet nagyon szomorú, mert be kell vallani, hogy az egy évi üzleteredmény — ma — mi; miután a zsilvölgyi közsén-telepekhez köztélő iparszékhelyek, (Arad, Temesvár, Szeged) közsén szükségletüket ma is oly áron kénytelenek beszerezni, mint azelőtt — midőn a sziléziai és porosz közsén fogyasztásra voltak szorítva; Pest és a távolabb fekvő helyek pedig, mostis onnan fedezik szükségletüket, honnan azelőtt, tehát ép azon nehézségekkel, ép oly drágán, mint előbb.

Ezen félszeg helyzet komoly figyelmet érdemel — és kell, hogy annak okaival tüzetesebben foglalkozzunk, hogy feltűnjenek ezen semmivel sem indokolható mulasztások, nehogy tán a félrevezetett közvélemény roszalása — egészen ártatlanokra háruljon.

Vissza kell térni a multra, hogy kellőleg tájékozhatssuk magunkat. Köztudomásu dolog, hogy a zsilvölgyi közsén-telepekhez vezető vasut, különféle nehezítő körülmények miatt 16 hónappal később készült el, mint az engedményszerüleg volt előírva. Daczára ezen késedelemnek — a piski-petrozsényi szárnyvonal megnyitási napján (1870 évi augusztus 28-án) a bányák termelési képessége és berendezése egy egész fölszerelése igen hiányos volt — és nem volt képes távolról sem a szén szükséglettel összeegyeztetni termelését. A fogyasztók hónapok óta várták a vasut megnyitást, és midőn az teljesült, elárasztották megrendelésekkel a bánya gondnokaságát; ezek pedig látván, hogy a kereslet — a készletet — jelentékenyen fölülmúlja — az eszély parancsoltá óvatosságot figyelmén kívül hagyva — közsén-készletüket kimondhatlanul magas árra esdítették (hallomás szerint egy vámmázsaért 60 krt. kértek a bányánál Petrozsényben.)

Az első erdélyi vasut, ugy mint általában egész árszabásának szellemére — a közsénre nézve sem felelte a közérdek méltányos szem előtt tartását, ezen czikk szállítására nézve — jutányos szállítási árt szabott, melyet vajha többi magyar-osztrák vasuti vállalataink is elfogadnának, ennek daczára — a közsénbánya igazgatóságok — ismételve szállítási ár alábbszállítást követeltek, pedig az ő árak voltak oly magasak, hogy hosszabb időre a közsénnek fogyasztása lehetlenné válnaladott.

Egy egész év folyt le ezen vajadások között, míg utóbbi időben, midőn esetleg — a termelt készlet nem talált elhelyezést — jutott a bányai igazgatóság ama elhatározáshoz, hogy a mesés árak alább kell szállítani.

Az első erdélyi vasut ezen alkalommal időszerteinek látta a csatlakozási pályákat a szállítási árak rendezésére fölszólítani; a tiszavidéki és alföldi vonal társulatok — ha nem is jelentékeny, de mégis hajlandók voltak kedvezmények nyújtására, — míg ellenben az osztrák államvasut — egyáltalán — de különösen czepléd-pesti vonalára nézve — minden kedvezményt megtagadott, — és így ezen közsén, mely a pesti ipar fejlesztésére jelentékeny befolyást gyakorolhatna — majdan egészen kizárta.

Az egyes vonalokon alkalmazott árszabás inkább föl fogja tüntetni a különbséget. Az első erdélyi vasut — közsénért — szed mázsánként Petrozsénytól Aradig 31 mfdre 23, krt.

tehát mértföld — mázsánként 23, krt.

75, krt a tiszavidéki vasut

Aradtól Czeplédig 24 mfdre 18, krt

tehát vámmázsa és mértföldenként 75, krt

az alföldi vasut — Csabától — Szegedig — tehát 12 mértföldre mázsánként 11, krt

e szerint mázsa és mértföldenként 92, krt,

végre az osztrák államvasut — Czepléd-től — Pestig 9 és fél mértföldre egy vámmázsaért 13, krt

szed — e szerint vámmázsa és mfd-ként 142, krt.

Ezek összehasonlításából kitűnik, hogy az osztrák államvasut — közsénért — az erdélyi vasut ár

tételének majdnem kétszeresét szedi.

Tekintsük most már a szállítási árakat a bányától Pestig.

Az első erdélyi vasuton egy mázsa 23, krt

A tiszavidéki vasuton 18, krt

Az osztrák államvasuton 13, krt

összes szállításiár 55, krt

ehhez a szén ára (a mostani ár

szerint) 30, krt

összesen 85, krt

oly ár, mely mellett — daczára a szén jó minőségének az a pesti piacon nem tarthatja magát, és iparosaink — kívánalmának meg nem felelhet, és így Pesten egyéb közsén nemekkel nem verse-nyezhet.

Miután azonban kétséget nem szenved, — hogy a zsilvölgyi telepek, csak azon esetben működhetnek előnyvel, ha termelésük a pesti piacon nagyobb fogyasztásnak örvend, kétség kívül lehet mondani, h

z osztrák államvasut hajthatlan ája, — iparunk emelkedésének an, és ideje volna, — végre érő, hogy ezen életkérdés minden megoldást nyerjen.

Aradmegye iskolatanácsának f. hó 4 én tartott évnegyedes gyűlése.

Elnök Hofbauer, Sándor tanfelügyelő, a gyűlést megnyitván, olvastatott a nm. vallás- és közoktatásminisztériumnak Horváth Károly m. pécskai tanító egyében a tanfelügyelőséghez intézett leírata, mely szerint az iskolatanács ez ügyben hozott határozata megerősítettik.

Nádas község iskolászeke a községi tanító díjlevélét beterjeszti. Ezen díjlevél szerint azonban a tanítói fizetés a törv. által megszabott minimumot sem ütven meg, az meg nem erősítettik, azon utasítással adatik vissza az illető iskolászeknek, hogy a tanítói fizetés megállapításánál magát a törvény rendelkezéséhez alkalmazza.

Felvetett O-Paulis község jelentése, melyben azon tanfelügyelői felhívásra, hogy a kebelében levő más vallásfelekezeti iskolakötelesek részére, kiknek száma a 30-at meghaladja s kiknek szülei a fennálló felekezeti iskolát használni nem akarják, közséskolát állitsan, azon menteséget hozza föl, hogy jelenleg nem rendelkezik oly telekkel, melyre iskolát építhessen, hanem a legelő elkülönzés megtörténte után igéri annak létesítését. Ezen mentesség, miután a törvény efféle feltételt meg nem enged, figyelembe nem vétetvén, O-Paulis községe megyei hatóság útján községi iskola haladéktalan állítására köteleztetni rendeltetik.

A sz. annai községi iskolák felekezetiékké alakítatván, s Bernáth Péter sz. annai tanító, a községi isk. tanítók részéről választott isk. tanácsos, e jogot továbbra — mint felekezeti tanító — nem gyakorolhatván, a községi tanítói testület új választás eszközzésére fölhivatik.

Elnök tanfelügyelő felhívja a gyűlést, hogy azon korábbi határozatát, mely szerint az iskolatanácsosok a tanfelügyelőség nevében a felekezeti iskolákat is látogassák, fogantatásait. Ezen fölhívás folytán egy bizottság küldetik ki, azon utasítással, hogy a tankerületről — az isk. tanácsosok lakására való tekintettel — egy felosztási tervet készítsen s azt tanfelügyelő urnak az e tárgyban szükséges lépések megtehetése végett minél előbb bemutassa.

Elnök tanfelügyelő jelenti, hogy azon községek közül, melyek az isk. tanács megkeresése folytán megyei hatóság által iskolaállításra köteleztettek, Velemre saját erején, Dulcsela, Brusztyreszk és Zimbró együttesen állítani jelentkezik; Kocsuba Revetteshez, Báltyele pedig Józászhelyhez csatlakozni igérkeztek.

A tankerületben levő közös iskolával bíró községek közül a törvény azon rendeletének, mely szerint az iskolai számadásokat az iskolatanács elé felülvizsgálat végett terjeszteni kötelesek, egy sem felelvén meg: Aradváros, M.-Pécaska, Taucz és Nádas község hatóságai fölszólítatnak, hogy a törvénynek eleget tegyenek.

Elnök tanfelügyelő jelenti, hogy a lőkősházi birtokosok közösiszkola állítását egy f. hó 2-án, jelenlétében tartott értekezleten elhatározták. Az iskola Vászahelyi László ur tanfáján, ki e czélra 2 hold földet ingyen följánlott, fog építtetni. Ez értekezleten az iskolaszek is megalakult. — Örvedetes tudomásul vétetik.

Aradváros képviselőtestülete ismételt föl lett hiva az isk. tanács által az iránt, hogy a törv. értelmében polgári iskolát állitsan, s miután e tárgyban mind ez ideig semmi értesítést nem nyert, Aradváros képviselőtestületét ujalog fölhívni rendeli, hogy a polgári iskola létesítése érdemében tett intézkedéseit vele közölje.

A magán-intézet tulajdonosok fölhívatnak, hogy az intézeteikben tartandó vizsgák idejét az intézet felügyeletével megbízott iskolatanácsosokkal jó eleve közölni köteleességüknek ismerjék.

Somogyi József,
isk. tanács-jegyző.

Arad, július hó 14.

— A porosz és orosz udvar közt egy idő óta mintha feszültebbé válnék az előbb volt barátságos viszony. Hogy a két császár kitért az egymással leendő találkozás útjából, valamint azon körülmény is, hogy Krupp az Oroszország részéről több óriási-ágyú elkészítésére vonatkozó előbb elfoga-

dott megbízást utólagosan visszautasítás, — oly dolgok, melyek kombinációkra adhatnak alkalmat. Ezenkívül a német lapokban a következő, sajátosságos távirat. Berlinből keltezve, olvasható:

„Itt mintha symptomát észlelnék az orosz-francia jó egyetértés közelebbi bekövetkezésének. Mindkét fél hivatalos közlönyeinek hangja megerősíti e hitet: míg ugyanis francia részről szolgálatkétszereknek akarnak mutatkozni Oroszország érdekében előmozdítására a keleti ügy megoldásában, addig ennek viszonzásul az orosz lapok igen barátságos hangon nyilatkoznak Thiers-ről.“

— A távirat jul. 11-ről figyelemreméltó hirt hoz Versaillesből. A nemzetgyűlés kedden tartott ülésében Jules Favre külügyminiszter azon levelet, melyet Thiers a múlt hó végén a hírlapok közleményei szerint IX. Pius pápához intézett, egészen apocryphnak jelentette ki.

Nincs okunk hinni, hogy Favre részéről tévedés forogna fenn, habár ő Thiersnek nem a pápához, hanem Harcourt gróf francia követhoz intézett leveléről szól. Ugy látszik, hogy a külügyminiszter csak a címzésben tévedett, mert a pápa hivatalos közlönye az „Un. Catt.“ már egy nappal előbb kijelenté, hogy Thiersnek ő szentszékehez intézett s az olasz lapokban megjelent levele egészen hamis s a pápa ily tartalmu okmányt Versaillesből nem vett. A hamisítás egyébiránt igen ügyesen készült s nem lehetetlen, hogy egy Thierssel tartott ily tárgyu beszélgetés eszmemenetét adja vissza.

— Gambetta háromszoros megválasztása azon körülmény, hogy a hadseregnek majdnem minden párisi tagja reá szavazott, igen nagy feltűnést okoz. Az exdictator Franciaországban ugy látszik fényes szerep vár. Mint előbb a végletekig menő háborúnak, ugy most az általános műveltség terjesztésének, a közintelligencia emelésének apostola akar lenni. Egyéb tekintetekben mérsekelt politikát követend. Faidherbe tábornok, ki a Gambetta-párt katonai vezetőjének és fejének tekinthető, legközelebb hosszasan értekezett Thiers-sel s közte és Gambetta közt közeledést akar létrehozni. Működése sikeres lehetett, mert Gambetta, hogy Thiersnek valami nehézséget vagy kellemetlenséget ne okozzon, nagyobb szabadságidőt kért s a megyéket beutazni akarja. A jövőben főfigyelmét a parasztságra fordítandja, melynek értelmiségét a hazafiságot még nagyobb mértékben, mint az a pótválasztásoknál történt, föléleszteti iparkodik. Gambetta igen helyes nézete szerint az eddig annyira gunyolt paraszttömeg lesz a nemzet rehabilitálásának és a köztársaság megerősítésének leghatalmasabb emelvénye. Ha a „Parasztbarát“ szerepet oly sikerrel fogja játszani, mint Thiers a „katonaság atyjá“-nak szerepét, ugy Franciaország közel áll új születésének korszakához.

— Az „Union“, Chambord gróf közlönye, egy cselszövényről értesít, melyet a nevezett gróf ellen szándékoztak, kit rá akartak bérni, hogy mondjon le jogairól. Az Orleans hercegnek nem volt részük e cselszövényben, melynek tervezői azt hitték, hogy Chambord gróf kész lesz elhagyni a fehér lobogót, mi azonban nem történt meg. Chambord tudósítá szándékaitáról a párisi grótot. — Ugyanazon lap írja: A legitimista vidéki lapoknak megtáviratozott jegyzéket 16 jobboldali képviselő szerkesztette: azt az első pillanatban más monarchista képviselők is helyeselték, de számuk óráról-óra ismét megfogyatkozott. A „Gazette de France“ az „Union“ megcáfolására ezeket mondja: Azok kötelessége, kik e jegyzéket sugalmazták vagy elfogadták, az, hogy azt elejtsék, nem pedig, hogy az új helyzet alap-törvényé tegyék; a jegyzéket védeni annyit tennie, mint a kiegyezkedésnek útját vágni; szükséges,

hogy a politikai egyetértésnek Chambord gróf manifestuma szolgáljon alapul.

— A „Temps“ jelenti: Az első 500 millió frank lefizetése 2-án teljesen megtörtént, mire az Eure, Somme és Seine-Inferieure megyéknek a németek által való odahagyatása azonnal megkezdődik. — Egy algiri távirat kilátásba helyezi a republikánus névsor győzelmét. Vuillemoz és Cremieux megválasztása bizonyosnak tekinthető.

— A „Siecle“-nek írják Versaillesből jul. 9-ről: Jövő hétfőn fog a minisztertanács összeülni, hogy megállapítsa azon sorrendet, melyben a bevádlottak bünperei elő fognak vétetni. — A haditörvényszékek július 15-dikén tartják első ülésüket, s legelőször is Assy és hadsegéde Fossé ügye fog elővetetni.

Rossel még mindig oly szilárdul és nyugodtan viseli magát, mint ez rajta mindjárt elfogatása után észlelhető volt, mintha nem is terhelne oly óriási felösség vállait. Egyébiránt hideg, egész a fanatismusig exaltált természetének e nyilvánulása nem fog senkit csodálkozásba ejteni, ki olvasta azon cikkeket, melyeket Rossel a háboru kezdetétől fogva közölt a lapokban a poroszok ellen. A legkomolyabb dolgokra puritán hidegvérűséggel határoz el magát. Például szolgáljon itt egy levél, melyet Rossel, mint a neversi táborban műszaki ezredes írt a hadügyminiszterhez, midőn hírt vett a márcz. 18-iki felkelésről. A levél így szól: „Neversi tábor, márcz. 19. 1871. A versaillesi hadügyminiszterhez. Tábornok ur! Van szerencsém jelteni, miszerint én Párisba megyek, hogy az ott alakulandó kormány csapataihoz szegődjem. Egy ma Versaillesből közzé tett táviratból megtudtam, miszerint az országban két egymás ellen harczoló párt van. En habozás nélkül ahhoz csatlakozom, mely a békét nem irta alá, és melynek soraiban nincsenek a capitulatio által bünsökké vált tábornokok.

„Midőn e komoly és fájdalmas elhatározásra adom magamat, sajnálom, hogy a neversi tábor műszaki szolgálatát, melyet a szept. 4-iki kormány bizott reám, el kell hagynom. Átadom azt Finat parancsnoknak, ki szeplőtlen jellemű és tapasztalt ember. Van szerencsém stb. Rossel.“

Az árvaügyek rendezése.

II.

Az árvaügy rendezéséről szóló s tegnap közzé tett belügyminiszteri rendeletben a fontosb mellékletek következőleg hangzanak:

A) Általános határozatok.

Az árva- és gyámhatóság n. n. megye területén az 1870. 42. t. cz. értelmében ezen törvényhatóságot illeti.

Ezen árva- és gyámhatóságnak gyakorlása csak közigazgatási intézkedésekre terjed ki, a bírói illetőség alá eső ügyek, ugy mint: a gyámok és gondnokok számadásbeli, kártérítési s bünygybeni elmarasztalása, az árvák hagyatékának tárgyalása, nem különben a gyámok és gondnokok elleni vagyonbiztosítási intézkedések a bíróság teendőihez tartozznak;

Ezen hatóságot a megye székhelyén létező állandó központi árvaszéke által gyakorolja.

Az árvaszék önállóan működik, s közvetlen érintkezik mind a hatóságokkal — ideértve a fellebbezési hatóságot is — és bíróságokkal, mind az árva és gyámhatósági megyei végrehajtó közegekkel. Ülései nyilvánosak.

Az árvaszék tevékenységére nézve a megyei bizottság felügyelete alatt áll, s erről negyedévenként a közgyűlésnek jelentést tesz.

Az árvaszék illetősége mindazon árvákra és gondnokság alá helyezendő egyénekre kiterjed, kik rendes lakásukat a megyében tartják, a s mennyiben azok megelőzőleg más gyámhatóság alá nem rendeltettek.

Nálunk a történetíró főtörékvése a dolgokat más színben tüntetni elő, figyelmünket a valótól elvonni, s azt a képzeltetés terébe vezetni. E művészet a népnél sikertelen, mert a nép megkívánja, hogy az író a történet dolgoknál maradjon, s pedig épen ebben rejlik a veszély. Fiatal lelkekre rossz benyomást tesz a folyton növekvő önkény uralma, a jó, mit a rossz hoz létre, az ígérettel való játék, a jog, mely rendszeren a bűn vagy legalább az erőszak ajtaján kénytelen belépni.

Annaira szükséges-e tehát a mult szolgálat érzetével az életbe lépni? Nem vonná-e ez a jövő nemzedékek szolgálatát maga után? Sokkal kíváncsiabb, hogy a nép ezt soha se ismerje. Ez volt La Fayette és kortársai véleménye is. Szerintük a francia történelem 1787-ben kezdődött, a régibb csak bölcseszek és tudósok számára való.

Volt-e a régi kormányformában alkotmány? E kérdés méltán meglepetést szül. 89-ben keresték azon alkotmányt, és még napjainkban is keresik; de bár egy tudományos fél század mult el azóta, a kérdés még most is megfejtetlenül áll. Hiába buvároztak a legkitűnőbb tehetségek; e bölcsességkövet nem találták fel, s meg kellett szüntetni a keresést. A leghangzatosb szavak alatt is csak az önkényre akadtak.

Az angolok bírták nagy alkotmánylevelüket; a spanyolok cortes-eiket; az olaszok köztársaságait; a belgák közséikeit; Német alföld az ország reideit; a németek reformjukat; a svájciak szabad cantonjaikat. A francziákra hagyományul csak az önkény maradt. Éreztek ezt már 88-ban. Meglepő-e tehát, hogy megátalkozták történelmüket?

Maguk a fejedelmek törölték el mindazt, mi átmenetet képezhetett volna egy újabb korbá. Feloszlatták az ország reideit, a szabad intézményeket csirájukban ölték meg. Lerombolták a hidat, melyen a nemzet nagy rázkódás nélkül jobb korszakba léphetett volna át. A rázkódásban, mely oly nagy szökéssel járt, meg kellett minden köteléknek szakadni, királyságnak ugy, mint papságnak, mely még a multhoz fűzde a nemzetet.

A következtetés, melyet ezekből vonhatunk, egyszerű, t. i. hogy az, mit nálunk rendnek neveznek, vagyis engedelmség egy uralkodó és béke az önkény alatt, oly szilárd gyökerekkel bír, hogy önmagából vagy az ezredéves hagyományokból biz-

Az árvaszék áll egy elnökből, . . . ülnökből, a tisztí ügyészből, a számvevőből, egy jegyzőből, a szavazattal nem bíró közgyűlésekből és a szükséges segédzenélyzetből.

Érvényes határozat hozatala az elnökkel együtt szavazattal bíró 3 tag jelenléte szükséges. Szavazattal bír az elnök, ülnökök és a jegyző, ha ülnököt helyettesít.

Erdemleges határozat indokolandó.

Fellebbezíteli hatósága a belügyminiszter, végrehajtó közegei, a megyei szolgabírák, illetőleg járási közgyámok.

B) Az árvaszék hatásköre.

Törvényes, vagy törvénytelen ágyból származott kiskorúak, távollévők, elmebeteg, továbbá a tékozlóknak nyilvánítottak, és fegyenczek ezek kis kora gyermekei vagy vagyona részére gyámot, illetőleg gondnokot nevez ki. Ily kinevezésről külön okiratot állítván ki, azt az illetőnek kézbesített, erről egyszersmind az illető községi közgyámot, és a mennyiben ingatlanok lennének, a kiskorúság, illetőleg gondnokság alá helyezés feljegyzése végett, az illető telekkönyvi törvényszéket értesíti.

Az árvaszéket illeti: a hagyaték felosztása iránt a bíróság előtt létre jött osztályegyezség jóváhagyása; (p. t. r. 586. §.)

és aziránti intézkedés, hogy a gyámság vagy gondnokság alatti örökös öröksége biztosítható, s a mennyiben ez nyilvánkönyvek tárgyát képezi, az örökös javára kebelezettség (p. t. r. 591. §.)

Az ily bekebelezés végett az illető telekkönyvi törvényszék keresendő meg.

Az árvaszék felügyel, hogy a gyámoknak és gondnokoknak a reájok bízott árvák és gondnokság alattiak személyére s neveltetésére gondjuk legyen, a kezelésük alá helyezett vagyont a törvény s ezen helyhatósági szabályok szerint kezeljék.

Azon esetben, ha a gyám vagy gondnok részéről hanyagságot, kötelesség-mulasztást, vagy visszaélést tapasztalna, annak elmozdítása s a körülmények szerint a vagyonnak bíróságtutáni biztosítása, vagy kártérítés iránt intézkedik.

Az árvaszék erősíti meg minden a gyámság vagy gondnokság alatt levőket érdeklő ellátási, nevelési, tanítási, felfogadási, vagyona vonatkozó házassági vagy bármily című szerződéseket.

Mindenemű ingatlanra vonatkozó jogügyletre, különösen pedig kölcsön felvétel, adás-vevés, haszonbérlet, csere vagy egységes kötésére, ingatlanok jelzálogi lekötésére, tetemesb változásokra és befektetésekre az árvaszék előleges jóváhagyása szükséges. E részben az árvákra nézve fenforogó előnyök s hasznossági tekintetek vagy az elutasíthatlan szükség szolgálhat irányadónak.

Gyámság vagy gondnokság alatt levőket illető ingó ingatlan vagyonnak közárverés útján leendő önkéntes eladatásának megengedése, az eladásra nézve a tárgy nagyobb értékéhez képest a gyámhatósági jóváhagyás fentartása, s ily esetben a megtörtént árverés jóváhagyása, vagy ennek megadása, a mennyiben ingóság vagy jelzálogos teher nélküli ingatlan tétetik ki árverésnek, az árverési feltételek megállapítása is az árvaszéket illeti.

Ingóságok árverezésének teljesítésével a szolgabíró, jár. közgyám, vagy a községi elöljáróság, fontosb esetekben, vagy helyben az árvaszék külön kiküldöttje bizandó meg; ingatlan birtok árverezése végett azonban az illető telekkönyvi törvényszék keresendő meg.

Romlás veszélyének kitett, vagy meg nem tartható ingóságok eladására azonban az érdekllett felek beleegyezésével s az árvaszék utólagos jóváhagyásának reményében a szolgabíró, sőt szükség esetében a községi elöljáróság is fel van jogosítva.

ton új életet kap. Az így értelmezett rend a századok oltalma alatt áll; régisége áll védelmére és képezi biztonságát.

De a szabadság csak egy fiatal nádszál; oly gyenge, oly törékeny, hogy midőn leginkább hiszszük biztosságban, akkor vesztethetjük el leghamarabb. A mult kéréshetetlen ellene levén, vesztére tör; megmentésére egy folyton éber nemzet szükséges.

III.

A régi kormányforma.

Richeliu bíbornok politikai végrendeletében leírja a királyság visszaéléseit. Felfedezi azokat a jövő nemzedékek előtt; tanácsolja azonban, hogy azok érintetlenül maradjanak, félvén ellenkező esetben az egész rendszer felbomlásától. Ki akadályozhatta volna meg e visszaéléseket, ha egy ily ember nem merte? Ine, egy nemzet arra itélve, hogy reménytelenül mindent rosszabbra fordulni lásson. S valóban a dolog napról-napra bonyolódott. A gordiuszi csomót már csak karddal lehetett ketté vágni. És midőn e kardot a forradalmi emberek kezében látjuk, ne feledjük el, hogy az első felelősség azokra hárul, kik tudva gyógyíthatatlan bajokat és békében is megoldhatlan kérdéseket hagytak rájuk örökségül.

Vannak írók, kik kötelességüknek hiszik, számba sem venni az akadályokat, melyeket a régi Franciaország az új elé gördített. S e szempontból mindent örültségnek, bűnnek és szörnyetagságnak neveznek. A forradalomból egy különálló pontot alkotnak, minden összeköttetés nélkül a multtal. Számon kérik az emberi észlel és rendetlen látványt, mintha e történet fel volna függesztve az ürben, és a régibb korrál semmi összefüggésben sem volna. E szörnyet saját elméjük alkotja. A francia forradalomnak ép ugy, mint bármily más eseménynek, összeköttetése van a multtal, s az Franciaország multjának terhe alatt nyög. Noha ellene küzd, gyakran mégis maga a forradalom idézi elő a fenyegető multat. Ez összefüggést nem látni egy annyi, mint a történelem szellemét tagadni meg.

Kétségtelen, hogy ha egyoldalul nézzük a dolgokat s tekintetbe nem vesszük az ellenállást, ellenségeskedést és kelezéseket, melyeket a régi kormányforma az új dolgok vesztére teremtett, a francia forradalom történetében az emberi ész

Az árvaszék utalványozza az árvák tartására, nevelésére szükséges összegeket, s egyéb előre nem látott költségeket.

Az adó, gyógy s temetkezési költségek utalványozására árvaszéki jóváhagyás nem szükséges.

Utalványozza továbbá a nagy koruá vált vagy gondnokság alól felmentettek részére gyámilág kezelt összegeket, s elrendeli a vagyon átadását.

Községi árvtári kezelésnél (bizonyos összeg) forinton felüli kölcsönök csak árvaszéki jóváhagyás mellett adhatók.

Felügyel az árvaszék, hogy a vagyonatlan, elhagyott és lelenz árvák a községi elöljáróság által egyes jötvénynél örök befogadásra ajánlatssanak, vagy tartására és képzettetésre magánosoknál elhelyeztessenek.

Az árvaszék azon gyám vagy gondnokot, ki a kitűzött határidőben számadását beadni elmulasztja, annak beadására szorítja, szükség esetében a számadástételre ügyései keresettel kényszeríti és a vagyonnak bíróság útján biztosítása iránt intézkedik.

A benyújtott számadást a számvevőnek átvizsgálás végett kiadja, azt — észrevétel nem létében — helybenhagyja, s a számadót arra nézve felmenti, minden számadás, felmentéshez azon záradékot teszi, hogy ne talán később felfedezett jogszélem orvoslása végett mind két fél részére a törvény útja nyitva maradjon.

A felmerülő észrevételeket számadóval közli, s ha ez uton a számadási ügy tisztába nem hozható, azon határozat mellett, hogy a mennyiben számadó a kiengyelitendőket bizonyos határidő alatt peren kívül ki nem egyenlitené, a gyám vagy gondnok elmarasztalása végett a kereset megindítására az ügyései utasítja.

A végérvényes bírói határozat után az addig függőben tartott számadást elintézi.

Ha a gyám vagy gondnok számadásának beadására felhívási per útján volna kényszerítendő, s ezen esetben a bíróság előtt a perrendt. 519. §-a értelmében a számadás kérdése is tárgyalatnék: az árvaszék számadás vizsgálati jogát az ügyései által a perbeszédnek alkalmával érvényesítendő.

A korengedély megadása, figyelemmel az 1840: 16. t. cz. II. fejezetére, az örökbe fogadás és törvényesítés eseteiben véleményyt terjeszt fel. Pártolásra korengedélytől 20 éves kor, elmebeli érettség, takarékoság, erkölcsös magaviselet s az igazoló okmányok, u. m. anyakönyvi kivonat, a gyám, a legközelebbi rokonok beleegyezés s a községi elöljáróság véleményező nyilatkozatai, iskolai bizonyítványok hivatnának.

A közgyámok változása alkalmával intézkedik az árwapéntárak rendszeres átadásáról és átvételéről.

Intézkedik a törvény, rendeletek és helyhatósági szabály-rendeletek értelmében mindazon panaszos gyámi és gondnoksági ügyekben, melyek a bírói illetőséghez nem tartoznak.

Oroszország.

Egy u. n. lengyel emigrans a „Birzev. Vjedomosztvi“-ban fölhívást tesz közé, melyben szívére köti a lengyeleknek, hogy végre valahára vetvén számot fajuk szomorú helyzetével, s megbánva (!) eddigi politikai bűneiket, Oroszország és a panszlavismus karjaiba vessék magukat, és pedig annál inkább, miután Lengyelországnak régi határait leendő visszaállása nem gondolható, Csonka Lengyelország létele pedig, a Kárpátok Dnieper és a balti tenger nélkül, Germania és Oroszország közé beékelve lehetetlen.

Ezután a kérdéses lengyel bírálat alá veszi azon kérdést, vajjon lehetséges-e a lengyelek, déli szávok és a magya-

örültségét látandjuk. Például mintha egy csataleírásban az ellenséget kihagynók, a csatatérén csak egy dühös sereg maradna, mely a porfellegeket támadná meg s egymást öldökölné; mennyi gyilkosság történnék a zürzavarban! Ajax örültsége volna ez.

Miután a régi Franciaország történetében a sikert állíták fel egyetlen erkölcsi szabályul, természetesen, hogy ez elv behatott az új Frankhon történetébe is. De ebben, mivel mi rólunk volt szó, csodálkozást mutattak az emberek.

Onök csodálják, hogy a 93-iki vérpádok védszónokokra találtak. Miért ne? Miért ne lehetek volna utánzóí azoknak, kik a multban a vérengzéseket dicsőítették? Ha a siker a régi történelemben az egyetlen erkölcsi szabály, miért kell ez elvnek épen 89-ben megdőlni? Olyan-e ez év, mint a Pyraeneusok: azokon innen hazugság, tul pedig igazság?

Tizenöt század történetében nem láthatunk egyebet, mint balsorsot, s az emberek csodálkoznak, hogy ezt ismét balsors követi.

Az emberi lelkiismeret nem lehet a történet írónál csak egy naptól, csak egy bizonyos laptól kezdve követelni. Az erkölcsatlannak romlott alapzatot raktak, s az utónemzedékek követették a régi példát. Ha a régi kormányforma alatt a vérontás helyes tett volt, miért lenne a forradalomkor ugyan az helytelen? Tettel kell könyörületet és ember-szeretetet mutatni, vagy ne hívják azt azok, ki nem gyakorlák, midőn róluk volt szó.

Ha Franciaország szellemét viszanyerné, első jele, bizton hiszem, a forradalom előtti és utáni hagyományok áttekintése lenne.

Boisguillebert 1697-ben veszeltyt kiált „Franciaország felkelyes.“ Vauban később ugyanazt mondja ép oly kétségbeeséssel és még több tekintélyvel. Látható ebből, hogy a régi kormányforma intve volt, de hallani nem akart. A villám már 1700-ban leütethetett volna; a nép türelme miatt egy egész századon át függve maradt, hogy végre nagyobb csattanással üssön le.

TÁRCZA.

Quinet Edgar „Forradalom“ című művéből.

(Folytatás.)

A francziák a XVIII-dik században következő fogalommal bírtak történelmükről: Jeanne d'Arc nagyszerű korszaka, itt-ott egy-egy dicsőség, pár különálló nagyobb alak óriási távolban, Marcel István, 1) Coligny, 2) l' Hospital, 3) nem elégséges, hogy tizenhárom századot betöltsön. És e hosszú idő alatt csak egy főszemély, az önkény az, mely fennáll, s mely mindent betölt. Ki tudná e találozást eltűnni, főleg midőn az nem is volt a legügyesebb mesterséggel legalább álszínben előtűntetve.

A XI. és XII. században a községek lépnek fel, de rögtön eltűnülnek. A XIII. században a hanyatlás már tökéletes volt. Kétségtelen, hogy a községi forrongásokat a városi lakosság gazdag része éleszté fel. A proletariuskok követték ugyan, de sajnos, soha olyat nem teremtettek, mi csak egy napi élettel is bírt volna.

Marcel István kitűnő törvényeket alkotó a nép szabadságára. Fájdalom, nép nem létezik még akkor. A parasztok feltámadnak és gyilkolnak, míg el nem tiportatnak, és ezt öt századon át sötét szolgaság követé.

Sokan igyekeztek a francia történetet szépiíteni. Hiu törekvés! Csak perczenyi sikere lehetett e kísérleteknek. Azon góth Bastille-okra emlékeztetnek, melyeket egyes napokra ünnepélyesen kiválgítanak. Az öröm nem illik romjaikhoz; a mosolygásra képtelenek.

1) Marcel István 1356. fellázítá Páris népét János király fogsága alatt a dauphin (V-ik Károly) és a nemesség ellen, stb. A ford.

2) Coligny Gáspár, francia admirális, a protestantok fővezére és szent Bertalan éjfélnél csak áldozata stb. A ford.

3) L'Hopital, mint törvénytudó, pénzügyér és végre Frankhon cancellárja, egyiránt tisztelteméltó. Mindent elkövetett a protestantok és katolikuskok kibékítésére; ú gátolta meg Frankhonban az inquisitio létrejöttét, és amint szent Bertalan éjféle élete vesztében is forgott. Szegényen és kegyvesztetten halt meg 1573-ban. A ford.

rok közötti szövetség, serre határozottan nem mellette. Ezen szövetség eszméje, mondja ő, a legnagyobb badarság.

A szlávok „nem szövetkezhetnek egyénként, hanem csak egyenként, mert ezek esküdtek ellenségeik s elnyomói; ezen szövetség éppen a szlávok enyészését vonná maga után. Másrésztől esztelenesség volna az orthodox déli szlávoktól kívánni, hogy ők, a lengyelek, ezen szenvedélyes katolikusok társaságában az óhitű Oroszország ellen fegyvert ragadjanak, mert őket eddig minden alkalommal egyedül védte és támogatta. Kövessük tehát, lengyel testvéreim, Csehszlovákia példáját, mely kész Oroszország védnöksége alatt a szláv világ alkatrészévé lenni, s nem hajlandó magát a németek által elnyelni.”

— Menynyire el van terjedve Oroszországban a herélték (skopczy) szektája, bizonyítja egyebek közt azon körülmény is, hogy folyó hó végével a pétervári kerületi törvényszék előtt egyedül a csaiszkoszleoi járásból 63 herélt vádlott (24 férfi és 39 nő fog állani).

— Mult évben az orenburgi tartományban Bajkov orosz alezredes egy csapatot küldetett a kirgizi pusztára, hogy a békés kirgizeket oltalmazza. Bajkov azonban a várt oltalom helyett megtámadta a békés kirgizeket, egyénként ault kirabolta, 60 kirgiznek megölését követően az elrabolt jóság egy részét maga hasznára fordította, azután pedig, midőn a csapat parancsnokságáról le akarták tenni, föllebbvalóinak ellenszegült. Ezen rablás büntény és fegyelmetlenség miatt a nevezett alezredes elfogatott s hadsegédjével és egyéb bűnrészesével együtt bíróság elé állították.

— A krimi tatárok népiskoláiba mostanában sikerült már az orosz kormánynak az orosz nyelvet bevinni. A tatárok eddig ellenszegültek minden oroszításnak, de az orosz kormányközegek előbb a papságot igyekeztek megnyerni a terv támogatására, s mihielyest az ulemák részéről nem tétetett semmi óvás, a tatárközségek maguk kérelmezték az orosz nyelv behozatalát.

— Tekintetbe véve a rendes orvosokban létező érzékeny hiányt, az orosz kormány elhatározta, a főelemi tanulókból oly sebészeket képeztetni, kiknek földadata leendő a falusi népet, de csak bizonyos könnyen meghatározható betegségekből gyógyítani.

Halálstatistika.

Egy francia orvosi folyóirat (Gazette médicale) Strassburg áldozatairól a bombázás alatt egy kimutatást közöl, melynek érdekesebb adatait itt közöljük.

Aug. 13-kától kezdve, midőn az első két haláleset fordult elő, aug. 31-keig a polgári lakosság közül 43 férfi, s 14 nő, összesen tehát 231 személy öletett, vagy halt meg sebei következtében. Decz. 31-ig továbbá még 49 egyén halt meg sebei következtében, miáltal az áldozatok száma 280-ra emelkedett.

A polgári kórházban 154 sebesült közt 105 főgyógyulás és 49 haláleset fordult elő, tehát a halálozás 31 %, volt. A legborzasztóbb napok szept. 25-dike 14 halottal, aug. 9. 14-ike aug. 25-dike 12, aug. 27-ike szintén 12 halottal. Mindjárt az ostrom kezdetén egy bomba egy árvaintézetbe csapódott le s nyolcz leánykát talált, kik közül 4 meghalt, négynek amputáltatnia kellett.

A katonaság t illetőleg nevezett orvosi lapból a következő adatokat vesszük át. „Augusztusban a halottak száma 71 (16 ezek közül puskalövés, 55-t kartács darab végzett ki.) Szeptemberben 482-en ölettek meg, 101-en puskalövés, 381-en kartácsdarab folytán. A két hónapban tehát összesen 553-an.

Az első katona augusztus 24-kén esett el, tehát 11 nap mulva az első polgári áldozat után. A katonaságra nézve a legvéresebb napok szept. 2-a, 11-dike, és 24-dike voltak, mindegyik napon 25-n estek el. Az átadás előtt való napon még 5 civil és 16 katona öletett meg.

Az 1869-diki év szept. havában Strasburgban összesen 532-en haltak meg, 1870-ben ugyanezen hónapban 1435-en.

A párisi ostrom 22 napja alatt 31 gyermek, 23 nő és 53 férfi, összesen 105 egyén öletett meg. Megsebesített 36 gyermek, 92 nő, és 148 férfi. Megöletett és megsebesített összesen 383 civil személy.

Legvéresebb éjek a jan. 8, 9, 10, 13, 14 és 15-ike közti éjek: midőn 30-an ölettek meg.

Párisban a közönséges halandóság hetenkint 900—1000. A halandóság azonban jelenleg, leginkább az ostrom vége felé 5000-re emelkedett. Párisban 1869. szept. 18-ától egész febr. 24-ig 21,979-en haltak meg, 1870. febr. 1-ben ugyanezen hónapokban nem kevesebben mint 64,154-en.

Ezen számok eléggé beszélnek.

Legujabb.

New-York, jul. 11. A kormány azon eljárása, mely szerint a hohnapí protestans gyűlést betiltá, szigorú gáncsolásra talált. Rendzavarástól tartanak. Elénk igazgatóság uralkodik.

New-York, jul. 12. Azon rendőrségi kibocsátvány, mely a protestans processió megtartását tiltá, — visszavonatot. A csapatok és rendőrség utasították, hogy a protestánsokat védelmezzék. Hoffmann kormányzó felhívja a polgárokat, hogy a hatóságnak nyujtsanak segédkezet a rend fenn tartásában.

New-York, jul. 12. A protestánsok processiója alkalmából ma történt zavargásoknál a csapatok beavatkoztak. Több mint 60 felkelő megöletett, 150 megsebesült; 6 rendőr és 10 katona megöletett.

New-York, jul. 12. A protestans körmenet délután 2 órakor vette kezdetét

katonai és rendőri oltalom alatt. A kath. megtámadták, a csapatok löttek, körülbelül 20 személy megöletett és számosan megsebesültek, több rendőrkatoná megöletett. A zavargások még tartanak. Tizenkét ezred van fegyver alatt, ma éjjel komoly felkeléstől tartanak.

München, jul. 13. Hyacinthe atya levélben teljes hozzájárulását fejezte ki Döllinger és társainak a német püspökök ellenében tett nyilatkozatához.

Bécs, jul. 13. A „Pr.“ római távirata jelenti: A curia és az olasz kormány közt közlekedés van kilátásban. Az olasz kormány felfüggeszté az egyház javakra vonatkozó törvény behozatalát.

Bukarest, jul. 13. A kamara megszavazta a 1872-ki budgetet. A bevételek és kiadások egyensúlyban vannak.

London, jul. 13. A dublini rendőrfőnök ellen gyilkosságot kíséreltek meg; kapott sebe nem veszélyes; a tettes elfogatott. Oszkár svéd hg ide érkezett.

Berlin, jul. 13. A „Spen. Ztg.“ megerősíti, hogy a porosz külügyminisztérium a prágai béke 5-dik cikkének megszüntetését pendité meg.

Páris jul. 12. Thiers Párisba érkezett. A vidéki tudósítások a megszállott departementokból folytonos surlódásokat jeleznek, melyek a poroszok erőszakoskodásai miatt keletkeznek.

Berlin, jul. 13. A „Prov. Corr.“ kiemelve a jelenlegi francia kormánynak lényegesen megszilárdított állását, — ezeket mondja: Németország elfogulatlanul és csendesen fogja szemlélni a nagy szomszéd ország benső kifejlődését; Franciaország benső fellendülése nekünk nem okozand semmi aggodalmat; annál kevésbé, mert Németország hatalmas benső kifejlődése is egész bizonyossággal remélhető. Annál ösztönbben kíváncsiak tehát egész Németország, hogy Franciaország ne csak saját békéjét, hanem a többi hatalmakhoz való becsületteljes viszonyokat is újra felállítsa. Németország szabályszerű képviseltetése Franciaországban csak az egész francia területnek odahagyása után fog ismét érvényesíttetni.

Ujdonságok.

* Károlyvár, jul. 13. Az erdélyi pályák megszakt forgalma egész Medgyesig ismét helyreállították, Károlyvárt azonban csak négy hét mulva lesz kész az út; a kár az erdélyi vonalon körülbelül fél millióra tehető.

* Fogorvosgyakorlat. A belügyminiszternek e napokban az országos egészségügyi tanácsához intézta a fogorvosi gyakorlatot illető kérdésére, utóbbi azt véleményezte, hogy a még most is fennálló rendeletek értelmében csak oly orvosudorok és végzett sebészek (magistri) foglalkozhatnak fogorvoslattal, kik az osztrák-magyar államköttelek területén érvényes diploma birtokában vannak. Ennélfogva tehát minden oly ugynevezett „fogművészek“ kik egyes műfogakat vagy egész fogsorokat készíteni szoktak, a fogorvosi gyakorlattól eltiltani és esetleg oly büntetésben részesülni fognak, mint más — kuru szolók.

— A mitrailleuse-próba, írják Pestről, szerdán történt meg a kereszturni mezősegen. A katona körök nagy érdekltséget mutattak a próbálások iránt, mert még a közös hadseregben is számos törzs és főtiszt jelent meg a hovárság körül. Jelen volt József főherceg is, gr. Andrássy Gyulával és sokan a honvédelmi minisztériumból. A célzólövés 27 lábnyi széles deszka-falat állítottak föl, s 1200 lépésről négy mitrailleuse-ból löttek bele. A honvédség elismerésre méltó ügyességet fejtett ki, azonban maguk a szőlővegek nem feleltek meg a várakozásnak. Dacára a nem nagy távolságnak, a golyók egyrésze a cél előtt már lecsapódott ugy hogy 1600 lövés közül alig 1000 jutott a deszkafalig. Bebizonyult, hogy a mitrailleuse-öket síkságon korántsem lehet oly előnyösen használni, mint állították, s hogy azon szerepre, melyre honvédségünknek kijelölték (t. i. az ágyúk némi-nemű helyettesítésére) korán sem alkalmasak. Nevezetesen támadásoknál nem lehet használni, s csak a védelemnél mutatkozik jónak, mikor a rohanók közt igen romboló hatást tehet. Denique az ágyú ágyúnak marad, hanem abból bezzeg nem jut a honvédségnek.

* Dal-Cin asszony. Györffy Gyula nagyváradi képviselő, a világhírre kapott Dal-Cin orvosnőhöz utazott fiával, kin oly műtétet akart végbevitetni, melyre a magyarországi orvosok nem mertek vállalkozni. Most nevezett képviselő P. Szathmáry Károlyhoz a következő levelet intézte: Vitoria, július 10. Kedves barátom! Csoda, de mégis igaz! Az orvosi tudomány eddig lehetetlennek tartotta, hogy a láb, mely önkéntes fizomot szenvedett, előbbi helyére visszahelyeztessék. Zoltán fiam lábáról is így nyilatkoztak az orvosok. Igérték, hogy egészségre helyreáll; de egyhangulag azt mondták, hogy a fizom fizomnak marad. — És ime Dal-Cin, egy olasz parasztnő, ki írni olvasni nem tud, felülemelkedett az orvosi tudomány eddigi magaslátán, mert mit az orvosok lehetetlennek tartottak, ő megtette harmadfél nap alatt. Örömmel értesítelek kedves barátom, hogy kis fiam lábát Dal-Cin ma — két napi borogatás után — egy fél perczt tartó mozgással szabad kézzel, minden műszer nélkül előbbi helyébe visszahelyezte. A gyermek sem a műtét alatt, sem azóta mostanig a legkevesebb fájdalmat sem érezett. A műtét pedig annyira sikerült, hogy a két láb között alig maradt valami csekély különbség. Én, ki a mindent megbámulók közé legkevésbé sem tartozom, csodálom e nőt, ki itt mindennap 4—5 hasonló áldásos műtétet visz végbe és még élek, örökké hálás szívvel fogok rád emlékezni. Mig körülbelül 10 napig maradok itt, mert most a kis fiannak nyugalomra van szüksége. Ezen idő alatt — talán 2—3 nap mulva egy hosszabb cikket fogok hozzátok küldeni, melyben Dal-Cinről sok érdekes dolgot fogok feljegyezni; — addig is, ha jónak látod, az ujdonságok között megjegyezheted, hogy kis fiam lába helyre van állítva, valamint Lónya y Gábor szintén itt időző collegánk Olga leányának lába is.

* Pesten tegnapelőtt reggel a Károly-kaszárnyának a gránátos-utca felé néző II-ik emeletén egy tragoedia folyt le. Ott ugyanis egy százados egy nővel, kinek kiléte eddig még nincs tudva, heves szóvitában volt, mely az utcára is lehallatszott. A szóváltást egy iszonyu zuhanás követte, s a százados összezuzott tagokkal hevert az udvar kövezetén.

Pályázat. A kir. m. természetudományi társulat a. évi január 4-én tartott közgyűlésében egy a magyar gazdalközönség igényeihez mért népszerű mezőgazdasági vegytan megírását határozta el. Minthogy az e munkával megbízott egyének a közbejött körülmények miatt a megbízatástól visszaléptek, a kir. m. természetudományi társulat választása július 5-én tartott ülésében a következő pályázat hirdetését rendelte el: Készíttessék a megírandó népszerű mezőgazdasági vegytannak részletes tervezete és adassék elő egyszer mind az is, hogy szerző mily forrásokat vél a munka megírásánál legcélszerűbben használhatni. Kívántatik továbbá, hogy a megbízatásra pályázók a megírandó népszerű mező-gazdasági vegytan egy általk megválasztandó fejezetét rendszeresen kidolgozva mellékeljék. Az idegen kezzelet jelmonddal jegyzett pályamű, a szerző nevét rejtő, ugyanazon jelmonddal ellátott lepecsételt levél kíséretében legkésőbb 1872. november 30-ig a társulat titkári hivatalába küldendő. Az igényeknek megfelelő pályamű szerzője megbízatás a népszerű mezőgazdasági vegytan megírásával, melynek tiszteletdíja 2000 frt. A különben jónak talált terveknek pedig a társulat közlönyében fognak közlé tétetni és mint eredeti cikkek díjazatni. Pesten, 1871. július 11-én. A választmány rendeletéből közli: Lengyel Béla első titkár.

— Egy természetes kis asszony, aki már tul van egy kicsit az ifjuság tavaszán, egy otáni ügynöknek azt ígér, hogy ha öt főköztő alá juttatja, 300 frotot ajánl neki. Az ügynök megszerezte a kívánt férjet, de a boldog menyecske most vonakodik megadni neki a kikötött összeget s 20 frotot ajánl neki. Nem nagy bók a férjre, ha csak ennyire becsüli. De miután a házasságszerző többre becsüli a férjet, mint az asszony s nem elégszik meg a leszállított díjjal: törvény elé vitte ügyét s érdekes fölfeleéseket ígér.

* Villámsújtott emberek. E hó 12-éről írják: Tápio-Györgye község határában tegnap délután 1 óra tájban egy földmives család-jával árpa-földjén dolgozván a hirtelen támadt vihar elől a kész boglya mellé húzódtak legnagyobb veszedelmükre; mert a villám történetesen éppen azon boglyára csapván, az öreg családfe és eladó leányát rögtön agyonsújtotta, egy gyermeknek pedig a lábát sértette meg, ki nyomorékká lesz ennek következtében.

* A „Times“ története. Mint a londoni „Athenaeum“ írja, a jövő őszszel a „Times“ története fog megjelenni, alapításától a remform-bill elfogadásáig. Hogy ez alapítás 1785-re esik, azt sokan tudják; kevesebben ismerik azon tényt, miszerint e világap életének első három esztendejét igen sanyarú viszonyok közt töltötte e czim alatt: „Daily universal Register“; csak az 1788-ki év első napján vette föl mostani nevét, mert „ezen egytagu szó biztosítva van nyelvi elcsufítások ellen.“ Anyagi körülményein azonban e névváltoztatás is keveset segített, mert utána még öt éven át sem kelt el e lap évenként ezer példánynál többen.

* Szörnyeteg, emberalakban. A nápolyi lapok június 28-áról a következő hajmeresztő történetet írnak: „Tegnap este egy divatár kereskedő: Ragnano Luigi, nejevel egy 18 éves gyönyörű nővel összeperelt. A mint a nő mentegette magát, a férj még dühödtebb lett, s agyba-főbe verte a jó reménységben levő asszonyt, aztán felkapta s az ablakhoz vitte, s azon át kidobta az utcára. A szegény nőnek sikerült az ablak kereszt-fájába hirtelen bekapaszzkodni, s ott esingött a magasban, gyöngye karjainál fogva, élet és halál között, s esdeklő tekintettel igyekezett férjében a régi szerelemnek egyetlen szikráját felkölteni. A férj azonban egy kalapácsot kapott fel, s azzal hatalmas csapásokat mért neje ujjaira, melyek a kétségbeesés teljes erejével tartották a keresztfát átszorítva! Végre a fájdalom erősebb lön, mint a haláltól való félelem, s az egyik kéz elereszté a keresztfát, s a másik kéz is engedni kezdett az összetörő ütések fájdalom miatt, amíg az utcán ez alatt az összecsoportosult népek sikerült lajtorjákat keríteni elő, s a nő a biztató szavakra még mindig fenntartá magát, míg végre egy mentő-kéz ölei át derekát, s szállítja le a szédítő magasból. A szörnyeteket elfogták s a rendőrség alig tudta megőrizni, hogy rajta a nép a megérdemlett halálos ítéletet végre nem hajtotta.

Meghívás.

A helybeli Rotter-féle nyilvános alreáltanodánál az évi vizsgálatok az egyes tantárgyakból jövő hétfőn, a. a. július 17-én kezdetnek meg és folytatattaknak e hó 24-ig be zárólag; 25. reggeli 9—12 óráig az I. és II. osztályban, 26-án pedig ugyanazon órákban a III. osztályban tartatnak meg az ünnepélyes zár-vizsgálatok, mely alkalommal egyszersmind a jutalmak kiosztása leendő.

A jutalmak a helybeli első városi takarékpénztár és a kereskedelmi és iparbank tekintetes igazgatóságai által megállapított és a szorgalmas tanulók részére utalványozott 25 frt. és illetoleg 15 ft. s az ezen összegből származó kamatokból 87 és fél kr. — és az alreáltanoda igazgatósága által felül adott összegből szerezettek be.

Minthogy a nyilvános vizsgálatoknak semmi más czéljuk nincs, minthogy a t. cz. szülőknek és tanügy-barátoknak alkalom adassék ugy az egyes tantárgyakból, mint az általánosan tett eredményről és előmenetelről, ugy az ifjak erkölcsi viselkedéséről és szorgalmáról nyilvános meggyőződést szerezni, és az ifjakat így továbbra is kitartó szorgalomra ösztönözni: bátorodik az alulírt igazgatóság a t. cz. szülőknek és tanügybarátokat kiváló tisztelettel felhíni, hogy e vizsgálatokat tömeges megjelenésükkel megtisztelni sziveskedjenek.

A magán tanulók vizsgálataira e hó 28-ka tüzetik ki.

A kereskedelmi ifjak vizsgálatára pedig 30-án fog délelőtti órákban megtartatni.

Arad, 1871. jul. 13.

Az alreáltanoda igazgatósága.
Rotter János.

Az „Alföld“ czimű politikai napilap folyó év 159. számú ujdonságok rovatában „egy különös esetről értesülünk“ közleményre, megjegyeztetik, hogy az 1841. évi kegyelmes királyi utasítás V. fejezete szerint minden beadvány nem az előadónak, hanem az igatkozóan beadandó, hol számot kap, az ülésben előadatik, leiratik, és csak azután a féllel közöltetik, s így ujdondász ur azon állítás, hogy a referentstól egy hitelesítésérti kérvény azért, mert a kereskedelmi főkönyvön Soill és Habent-irva vagy nyomtatva nem találtatott — el nem fogadtatott: alapon szükkölködik s az illető előadóra éppen nem vonatkozhatik, miután az a beadványok átvételével nincs és nem is lehet megbízva.

Lukich Vincze.

Az aradi általános munkásegylet

azon tagjai, kik több havi illetekeiket eddig be nem fizették, figyelmeztetnek: hogy tartozásaikat annyival inkább agusztus hó 1-ig lefizetni törekedjenek, miután ellenkező esetben az egyleti tagok névsorából kitöröltetvén, minden tartozásuk hatósági uton fog rajtuk megvétetni.

A munkásegylet 1871. jul. 2-án tartott közgyűlése határozatából.

Arad, július 10.

Az elnökség.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége főter, városház utca sarkán) a **takaréktári betételeket**

tekintetnélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatoztatja.

Elfogad továbbá betételeket folyó számlára előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámlolt naponta piaczi váltókat és telepítvényeket, leszállított kamattal mellett.

Ércpénzek és értékpapírok vásárlása és eladása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugyan szintén minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesíttetik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletébe való bejelentések naponta elfogadtatnak. 397—2*

Üzletitudoítás.

Arad, jul. 14.

(Kohn Gyulától.) A huzamosb ideig tartott lanyhaság ma szilárdabb hangulatnak adott helyet, — nem jelentéktelen hozatal mellett a vételkedv jól alakult; a buza 10 krral javult, rozs kevéssé keresett, árát fenntartá; kukorica élénk szilárd; árpa és zab határozottan bágadt.

Mai jegyzetek:

Buza, 82 fns 5 frt — 83 fns 5 frt 10 kr. — 20, kr., 84 fns 5 frt 40 kr., 85 fns 5 frt 50 kr. vámmázánkint.

Rozs, 80 fns 2 frt 80 kr.

Árpa, 70 fns 2 frt — 2 frt 10 kr.

Kukorica, 1-ső rendű 3 frt 25 — 3 frt 30 kr. mérőnkint, 3 frt 45 — 3 frt 50 kr. vámmázánkint.

Zab, 100 bécsi fontonkint 3 ft. 80 kr.

Káposztarepeze, 150 bécsi font 13. frt 13 ftr 0 kr.

Retekrepeze, 150 bécsi font 12 frt 50 — 13 frt.

Az „aradi Lloyd“-társulat árjegyzékei
jul. 14-ről.

Buza, 82 fns 4 frt 80—5 frt, 83 fns 5 frt 5 frt 10 kr. 84 fns 5 frt 30—5 frt 40 kr. 85 fns 5 frt 40—5 frt 50 kr.

Rozs, 2 frt 80.

Árpa, 70 fontos 2.— 2.10.

Kukorica vámmázásja 3 frt 45 kr., első rendű, mérőnkint 3 frt 25 kr.

Zab 50 fnt 1 frt 90 kr.

Bánáti repeze 150 font 12 és fél 13 forint.

Káposztarepeze 150 font 13 frt 13 frt 50 kr.

A „Lloyd“-társulat magántávirata.

Pest, július 14.

Meglevő buza- és rozs-készlet 5—10 krral magasabb határidőre történt kötések szintén javultak; használati-buza 5 frt 15—16 kr.
Káposzta-repeze 14 frt 75 kr.

Heti piaczi jelentés.

(Arad, július 14.)

Buza: első minőségű 88 fontos 5 forint 40 kr. közép 86 fns 5.25. frt. 84. fns 5. frt. Kétszeres: első min. 82 fns. 4.—, közép 81 fns 3.—40. Rozs: első min. 80 fns 3. közép 69 fns 2 — 90. Árpa: első min. 70 fns 2. — 10, közép 79 fns 2. Zab: első min. 50 fns 1.80, közép 48 fns 1. — 75. Kukorica: 84 fns 3.15. 82 fns 3 frt—kr.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. július 14-én.

5% Metalliques	59 30	Hitelezés	283 75
Nemzeti kölcsön	68 90	Váltó L. odonra	123 45
1860. évi kölcsön	101 50	Érték	1 1 75
Bankrézvény	7 68	Árany	5.835/10

20 frank-darabok 9 83

A szerkesztésért felelős: Bottelheim V.

